

DE HYENAZAAN

Première maart 2026
Michaël Vandewalle en Marlies Tack
Met Silke Thorrez en Tom Ternes — Antigone

ANTIGONE

5 KORTRIJK Vlaanderen
Productie en productie
van Theater KORTRIJK
Burgemeesterlaan 25 2000 Kortrijk
Burgemeesterlaan 25 2000 Kortrijk

INFO & TICKETS
056 24 08 87 – WWW.ANTIGONE.BE
OVERLEIESTRAAT 47 – 8500 KORTRIJK

Beste docenten,

Binnenkort wonen jullie de voorstelling [De Hyenalaan](#) bij van Antigone. Theatremakers **Michaël Vandewalle** en **Marlies Tack** doorploegen samen met een topcast (waaronder **Silke Thorrez** en **Tom Ternes**) en na onderzoek met oa TEJO, CAW en Oranjehuis de wereld van de **jeugdzorg**.

Met humor en muziek toont de voorstelling een pijnlijke realiteit van overwerkte hulpverleners, eindeloze wachtlijsten en geëngageerde jongeren die hun plek in de maatschappij maar niet vinden. *De Hyenalaan* is een pleidooi dat aanzet tot nadenken over zorgen en zorg dragen - als maatschappij, hulpverlener, vriend, buurman, (klein)kind of klasgenoot.

Deze lesmap bestaat uit twee delen. Het eerste deel biedt achtergrondinformatie over de voorstelling, de makers en de acteurs. Het tweede deel van de lesmap (vanaf pagina 10) presenteert lesinhoud en reikt tips en tricks aan om de voorstelling in te leiden, te begrijpen en te appreciëren. Zo daag je de leerlingen uit om voor én na de voorstelling te reflecteren over de thema's van de voorstelling, wat de theaterervaring zal verrijken.

Hebben jullie voor of na de voorstelling feedback of vragen? Aarzel niet om mij te contacteren!

Ik wens jullie alvast een inspirerende theaterervaring.

Clara Declercq
Educatie en Publiekswerking
clara@antigone.be
056 24 08 84

De trailer, beelden en recensies van de voorstelling kan je altijd terugvinden via onze website of door de mailen naar clara@antigone.be.

INHOUD

1. De voorstelling (p. 4)
2. Het team (p. 5)
3. Het interview (p. 6-8)
4. De beelden (p. 9)
5. Voor de voorstelling (p. 10-24)
 - 5.1 Affichebeeld
 - 5.2 Zorg dragen
 - 5.3 Zorg dragen voor jezelf
 - 5.4 Kritiek op zelfzorf
 - 5.5 Een eenzame maatschappij?
 - 5.6 De jeugdzorg
 - 5.7 Zorg dragen voor anderen
 - 5.8 Zorg dragen voor kinderen/ jongeren
 - 5.9 Het kluwen van de jeugdhulp
 - 5.10 Jeugdhulp onder druk
6. Tijdens de voorstelling (p. 24)
7. Na de voorstelling (p. 25-26)

De Hyenalaan

ANTIGONE

Michaël Vandewalle en Marlies Tack — Antigone

We hebben u gevonden aan de rand van de weg. Of ge hebt ons gezocht en dan pas gevonden. Ge waart verloren. Alles kwijt. Maar nu zijt ge hier. In de Hyenalaan. In de witte villa staan vier creaturen dag en nacht klaar voor elke vorm van zorg en opvang. Een ontmoetingshuis. Een schuilplaats. Een warme plek waar men zich geaccepteerd voelt.

De Hyenalaan is een pleidooi dat doet nadenken over zorgen en zorg dragen. Over hoe we die zorg organiseren als maatschappij en als vriend, klasgenoot, kleinkind, als lief en als buurman. Wat kunnen we betekenen voor iemand? Wat betekent sociaal engagement? En hoe ontmoeten we elkaar?

Een voorstelling van Marlies Tack en Michaël Vandewalle, die hun ervaring als theatermakers in het sociaal-artistieke inzetten ter creatie van *De Hyenalaan*: een nieuwe wereld van zorg en zorg dragen. Ontmoetingen en verhalen over de confrontatie met armoede, psychisch lijden, verslavingen, instellingen en zorginstanties liggen mee aan de basis.

Credits

van: Michaël Vandewalle, Marlies Tack

met: Silke Thorez, Tom Ternest, Michael Vandewalle, Marlies Tack

eindregie: Simon D'Huyvetter

scenografie: Giovani Vanhoenacker

kostuum: Marij De Brabandere

lichtontwerp: Jonas Lambrigts

geluidsontwerp: Niels Vanherpe, Lukas Vanhoutte

productie: Antigone

coproductie: Perpodium

met de steun van: Vlaanderen, de Tax Shelter van de Belgische federale overheid, de Stad Kortrijk

Michaël Vandewalle is een Belgische regisseur en theatermaker uit West-Vlaanderen. Sinds 2016 regisseert hij diverse sociaal-artistieke voorstellingen bij Antigone, waaronder Stereo Denta Plastique, Coupe Familiale en Défilé PUR. Naast zijn regiewerk is hij actief als theaterdocent en coach, onder meer aan de LUCA School of Arts, waar hij jong talent begeleidt. Zijn sociaal-artistieke projecten kenmerken zich door een sterke focus op gemeenschapsbetrokkenheid en ruimte voor diverse stemmen. Michaël werkt vaak samen met andere kunstenaars zoals Marlies Tack, Silke Thorrez, Bibi Van Lieshout en Julie Delrue. De voorstelling Coupe Familiale, geregisseerd door Silke Thorrez en Michaël Vandewalle, ging in première op 9 mei 2019 bij Antigone. Dit twintigste sociaal-artistieke project bracht veertig niet-professionele spelers samen op het podium en werd geselecteerd voor het TheaterFestival 2020.

Marlies Tack is theatermaker en actrice. Ze studeerde in 2009 af aan de Toneelacademie Maastricht en werkte daarna bij verschillende gezelschappen in Nederland en België. Marlies staat bekend om haar sociaal-artistieke benadering, waarbij ze mensen uit diverse gemeenschappen een stem geeft. Haar werk reageert vaak op maatschappelijke thema's en zoekt de verbinding tussen theater en samenleving. Ook zij is actief als theaterdocent en coach. Samen met Michaël Vandewalle maakte ze onder andere de voorstelling Met de nacht (2017).

Silke Thorrez is Vlaamse actrice en theatermaker, actief op podium en televisie. Ze studeerde Communicatiewetenschappen aan de VUB en behaalde in 2017 haar Master in Drama (Kleinkunst) aan het Koninklijk Conservatorium Antwerpen. Silke werkte met gezelschappen als Antigone, hetKIP, de Mannschaft en Blauwhuis. Ze creëerde en regisseerde de sociaal-artistieke voorstelling Coupe Familiale (2019), geselecteerd voor het Theaterfestival 2020. Op televisie maakte ze haar debuut in De Anderhalve Metershow (2020, VIER) en speelde ze rollen in Chantal (2022) en Nonkels (2022–2024). Daarnaast geeft ze theaterateliers bij jeugdtheater Larf! en werkte ze mee aan Muren en Maskers (2024), een voorstelling met gedetineerden. Silke combineert sociaal geëngageerd theater met sterke televisierollen, waarmee ze zich onderscheidt als veelzijdige actrice en maker.

Tom Ternest is een veelzijdige Vlaamse acteur en theatermaker. Hij studeerde in 2003 af aan het Koninklijk Conservatorium Antwerpen (richting Toneel) en is medeoprichter van het theatergezelschap Het Eenzame Westen, bekend om locatie gebonden voorstellingen. Tom is actief zowel op het podium als achter de schermen en regisseerde producties zoals Zwins (2019–2020) en GRYSDE, die vanaf 2026 te zien zal zijn in Vlaamse cultuurcentra. Op televisie speelde hij onder meer Bart Stevens in Albatros (2020), Marnix Santermans in 13 Geboden (2017), Benny Bostyn in Eigen Kweek (2019), Kristof Vandersteen in Black-out (2020) en Mike in Wannabe's (2021). Zijn carrière combineert theatrale diepgang met een opvallende aanwezigheid op televisie, waarmee hij zich onderscheidt als een prominente acteur van zijn generatie.

‘Als jij er op een dag alleen voor staat, hoe zou jij dan graag opgevangen worden?’

Een pleidooi voor nabijheid

Marlies Tack en Michaël Vandewalle duiken in de wereld van eindeloze wachtlijsten, registratieplatformen, aanmeldingspunten en zorgprocedures: de jeugdzorg. In ‘De Hyenalaan’ kijk je mee over de schouder van Blue, een jongen op zijn mountainbike, fietsend door het complexe universum van de jeugdhulp. In gesprek met makers Michaël en Marlies verkennen we wat zorgen voor elkaar vandaag betekent.

Wat plantte het zaadje voor *De Hyenalaan*?

Michaël: Marlies, Tom, Silke en ik delen een voorliefde voor het sociaal-artistieke. In het verleden werkten we alle vier als theatermakers met mensen in kwetsbare situaties. Mensen met een verhoogde zorgnood, al dan niet verbonden aan het professionele zorgcircuit. Zowel Marlies en Silke als ik regisseerden bijvoorbeeld Antigone’s sociaal-artistieke project. Met een uiteenlopende groep niet-professionele spelers zetten we samen een ambitieuze theaterproductie in de steigers. Bij deze projecten gaat het altijd om zoveel meer dan het eindproduct dat het publiek te zien krijgt.

Marlies: Uit die samenwerkingen blijkt steeds hoe cruciaal een sociaal netwerk is. Mensen in kwetsbare situaties missen dat vaak. Of ze ervaren moeilijkheden om zelfstandig hun netwerk uit te bouwen. Sociaal-artistiek werk wil daarom mensen met elkaar in verbinding brengen, een plaats bieden waar dergelijke netwerken duurzaam kunnen groeien. *De Hyenalaan* vertelt over onze nood aan verbinding en aan zorg en vertrekt vanuit het gebrek eraan. Vier personages beslissen een hulppost op te richten voor kwetsbare jongeren om aan dat gebrek tegemoet te komen. Met een zekere naïviteit bouwen ze een nest vanuit hun geloof in het belang van verbinding en nabijheid.

Hoe minder sociale netwerken, hoe meer nood aan zorg en hulpverlening?

Michaël: Socioloog Robert Putnam illustreert in zijn studie *Bowling Alone* hoe we ons steeds meer uit de gemeenschap terugtrekken. Een toenemende groep mensen kijkt liever thuis een film dan in de cinema. Hierdoor brokkelt ons sociale weefsel langzaam af. De kansen om anderen te leren kennen, verdwijnen en we verliezen zo onze betekenisvolle verbondenheid uit het oog. Natuurlijk zet dat de zorg onder druk. Kan iemand minder op een eigen netwerk terugvallen, moet die sneller de stap naar professionele hulpverlening zetten.

Marlies: Als kind waren mijn ouders aangesloten bij een vereniging. Zij namen me mee naar tal van samenkomsten en activiteiten. Dat verenigingsleven bood ons gezin een groot netwerk waar we met kleine of grote problemen terechtkonden. Een fanfare, een voetbalploeg, een toneelvereniging, een stamcafé of een wijkproject: op al die plaatsen treden we in verbinding met de samenleving. Ze zijn van een grotere waarde dan ze bij een eerste oogopslag doen uitschijnen. Uiteraard lossen deze netwerken niet alles op. Zoveel verschillende factoren wekken de nood aan hulpverlening. Toch kan een gewone ziel soms echt een wezenlijk verschil maken voor zijn medemens.

De Hyenalaan vertelt het verhaal van Blue, een jongen uit de jeugdzorg. De jeugdhulp heeft niet alleen een erg complexe organisatorische structuur, maar heeft ook complexe inhoudelijke vraagstukken. Hoe leerden jullie die wereld beter kennen?

Marlies: Allereerst putten we uit onze eigen ervaringen met sociaal-artistieke jongerenprojecten. Daarnaast vormden de verhalen over (jeugd)zorg uit onze eigen omgeving een inspiratiebron. Michaël ging in gesprek met hulpverleners van jeugdhulporganisatie het Oranjehuis. Ten slotte waren er de uiteenlopende verhalen en perspectieven uit documentaires. Uit die documentaires bleven vooral de onconventionele initiatieven bij. Deze plaatsen en mensen durven bewust van de gebaande paden af te wijken. Hulpverleners die uitzonderingen maken omdat ze zien hoe complex sommige situaties zijn. Mensen die proberen er te zijn ondanks de reglementering. Die ogenschijnlijk simpele nabijheid kan echt iets betekenen.

Michaël: In alle verschillende verhalen hoorden en lazen we steeds hetzelfde: niemand kiest ervoor om in een kwetsbare situatie terecht te komen. Geen enkele jongere wil in een instelling belanden. Soms lijken we dat moeilijk te kunnen geloven. Het kan echter iedereen overkomen. Dat besef is cruciaal om aan een sociale samenleving te bouwen. Als jij er op een dag alleen voor staat en zorg nodig hebt, hoe zou jij dan graag opgevangen worden?

Wat zijn de grootste knelpunten in ons zorgsysteem vandaag?

Michaël: Wie geld heeft, kan zorg als het ware inkopen. Dat heet met een duur woord 'vermarkting van de zorg'. Vandaag kopen we meer zorg dan ooit. Op maandag naar de psycholoog, dinsdag naar de yoga en op woensdag de osteopaat. Tegelijkertijd slinkt onze zorg voor elkaar. Pas op, het is goed dat mensen sneller naar een psycholoog durven toe te stappen. Ik wil de waarde van professionals niet minimaliseren, maar laten we niet vergeten wat het betekent tijd te maken voor een ander. Mijn buurvrouw was er laatst zo van aangedaan dat ik de sneeuw op haar stoep geruimd had. Dat soort kleine gestes maken de samenleving warmer en nabijer. In onze individualistische samenleving zien we soms niet wat deze kostbare contacten waard zijn.

Het verhaal ontvouwt zich door de ogen van Blue, een tienjarige jongen op een mountainbike. Waarom kiezen jullie voor het perspectief van een kind?

Marlies: Als mama leer ik de buurt dankzij mijn zoon kennen. In het park speelt hij met andere kinderen uit de wijk. Hij belt op Halloween aan bij de burens. Zo brengt hij de buurt bij ons naar binnen. Een ander voorbeeld is een oudere vrouw in onze straat. Mijn zoon brengt haar af en toe een bezoek. Op een dag liet ze me met een bericht weten hoe hard ze geniet van zijn bezoeken. Een kind legt zo snel contact. Ze zien en ontdekken dingen waar wij als volwassene moeilijker tijd voor maken.

Michaël: De Hyenalaan vertrekt vanuit dat gegeven. Wij volwassenen isoleren ons sociaal alsmakkelijk: we werken van thuis uit, bestellen eten via een app en rekenen onze boodschappen af aan de zelfscankassa. Een jong kind daarentegen stapt onbevangen – zonder sociale normen, codes of vooroordelen – ergens binnen en legt contact met de buitenwereld. Vanuit een oprechte nieuwsgierigheid naar die wereld.

Ondanks het actuele onderwerp van de voorstelling is De Hyenalaan geen documentair theater.

Marlies: De Hyenalaan speelt zich af in een universum verzonnen door scenograaf Giovanni Vanhoenacker en costumière Marij De Brabandere. In die maffe wereld volg je een aantal figuren die iets voor elkaar kunnen betekenen. Sommigen met grote problemen, anderen met kleinere. Hopelijk vinden toeschouwers in die absurde wereld iets uit hun eigen leefwereld of van zichzelf terug. Het is onmogelijk om alle zorgkwesties in één voorstelling te capteren. Daarvoor is zorg immers een te breed onderwerp dat zoveel mensen en structuren raakt. De Hyenalaan probeert daarom met dit kleine verhaal iets over de grotere maatschappij te vertellen.

Marte Van Poucke

Scènebeelden

Voor de voorstelling

Affichebeeld

Laat de leerlingen per 2 het affichebeeld aandachtig bekijken, beschrijven en begrijpen. Geef hen eerst enkele minuten stilte om individueel te observeren, daarna bespreken ze hun bevindingen samen.

Observatievragen

- Wat zie je? Welke personen, objecten, kleuren of symbolen herken je? Wat valt je als eerste op?
- Welke elementen kan je onderscheiden op dit beeld?
- Waaraan doet dit beeld jullie denken? Doet het je denken aan een film, boek, game of andere voorstelling? Welke gevoelens roept het beeld op?

Creatieve opdracht

Laat je fantasie spreken. Verzin een verhaal, een wereld of één of meerdere personages die bij dit beeld passen.

Denk na over:

- Wie is de hoofdpersoon?
- Waar speelt het verhaal zich af?
- Wat is het probleem of conflict?

(c) Mario Debaene

Zorg dragen

De Hyenalaan neemt ons mee in een verhaal dat voor de ene jongeren herkenbaarder zal zijn dan voor dan de andere. Voor ongeveer 3 procent van alle jongeren en kinderen in Vlaanderen zijn ellenlange wachtlijsten, een steeds wisselende thuis of jaarlijkse bezoeken aan de jeugdrechter een pijnlijke realiteit. De huidige -vaak schrijnende- situatie in de jeugdhulp vormt de basis voor de voorstelling.

In *De Hyenalaan* volg je een geplaatst jongentje in zijn nieuwe zorginstelling en alles daarrond. De voorstelling neemt je mee in zijn verhaal en in zijn zoektocht naar zorg en nabijheid. Op die manier daagt *De Hyenalaan* het publiek uit om na te denken over ons hedendaags idee van zorgdragen voor onszelf en voor elkaar. Wie is verantwoordelijk om te zorgen voor wie?

Man sterft na val van bankje op Grote Markt Kortrijk: parket zoekt acht passanten die niet ingrepen

Het Kortrijkse parket is een onderzoek gestart naar acht passanten die in Kortrijk de stervende Bart Rigole (45) voorbijliepen, maar niks deden om hem te helpen. Ze riskeren vervolgd te worden voor schuldig verzuim.

VHS, HAA

8 oktober 2019, 07:34

In oktober 2019 stierf een 45-jarige man op de Grote Markt in Kortrijk. Acht mensen passeerden hem zonder in te grijpen. Dit tragische incident doet nadenken over onze zorgverantwoordelijkheid tegenover de medemens. Wanneer zijn we verantwoordelijk voor de zorg voor de ander?

Vraagjes voor de klas:

- Wat zou jij doen moest je iemand zien liggen op de Grote Markt van Kortrijk die hulp nodig heeft?
- Is het een keuze of je plicht om te helpen?
- Wiens verantwoordelijkheid was het om voor de man te zorgen?
- Kan een mens overleven zonder dat iemand ervoor zorgt?

Laat de leerlingen reflecteren over de zorg in hun leven adhv volgende vragen:

- Wie zorgt er voor jou?
- Voor wie zorg jij?

Zorg dragen voor jezelf

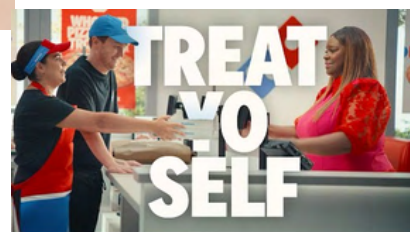
Zorg voor je fysieke en mentale gezondheid is essentieel. We spreken vandaag openlijker over emotioneel welzijn en besteden meer aandacht aan beweging, slaap en gezonde voeding. Het lijkt alsof er in onze maatschappij steeds meer ruimte ontstaat om écht voor jezelf te zorgen.

Vragen voor de klas:

- Wat doe jij om voor jezelf te zorgen?
- Vind je het soms moeilijk om genoeg voor jezelf te zorgen?

Zorgen voor onze mentale en fysieke toestand door gezond te eten, te rusten wanneer nodig en genoeg te sporten lijkt een evolutie in de juiste richting. Laat de leerlingen nadenken over wat zelfzorg inhoudt adhv onderstaande voorbeelden.

Zelfzorg wordt vandaag vaak gekaapt door marketing en een economisch systeem dat ons voortdurend wil laten geloven dat we iets tekortkomen. Alsof rust pas begint bij een dure crème, een wellnessweekend of een nieuwe aankoop. “Treat yourself” klinkt empowerment, maar wordt al snel een slogan die ons richting kassa duwt. Het idee dat je eerst moet consumeren om voor jezelf te zorgen, maakt van zelfzorg opnieuw een product.

Terwijl echte zelfzorg meestal niets kost. Het zit in kleine, eenvoudige dingen: praten met iemand die je vertrouwt, even wandelen zonder doel, op tijd gaan slapen, je grenzen aangeven, nee zeggen wanneer iets te veel is. Het is ruimte maken om te voelen wat je nodig hebt – niet wat je wordt aangepraat. Zelfzorg is geen luxeproduct, maar een dagelijkse praktijk.

Kritiek op zelfzorg

Psychiater Dirk De Wachter kritisch over zelfzorg-trend: "Verbinding tussen mensen is net essentieel"

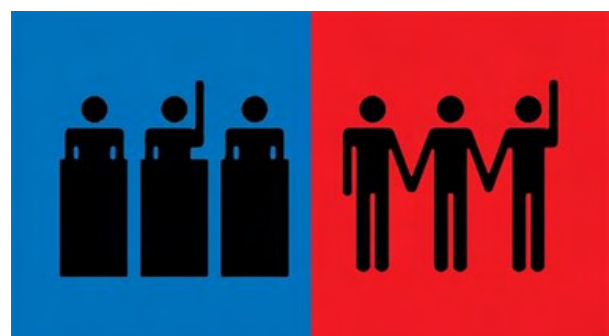
"Zorg maar lekker voor jezelf en laat alles los." Het is een advies dat je tegenwoordig wel vaker hoort. Psychiater Dirk De Wachter is er geen voorstander van. "Onze maatschappij is erg gericht op *ikkig*-heid, maar verbinding is net essentieel om jezelf goed te voelen", zegt hij in "De wereld van Sofie" op Radio 1.

Beluister samen het fragment van *De Wereld Van Sofie*, waar Dirk De Wachter aan het woord is.

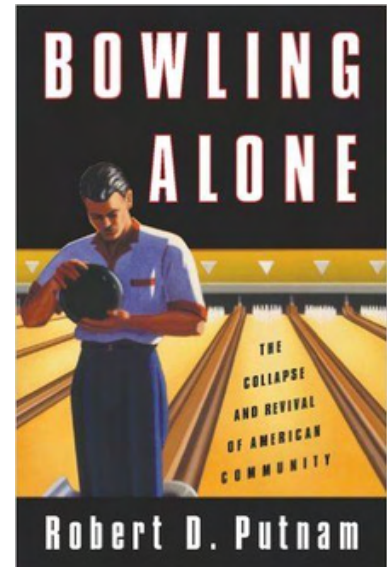
Psychiater De Wachter zegt onder andere: "Onze maatschappij zet heel erg in op '**ikkigheid**' en presteren. Verbinding, connectie en zorg voor de andere is een cruciale menselijke eigenschap die daardoor meer en meer in het gedrang komt. Werkelijke zelfzorg heeft te maken met **menselijke verbinding** opzoeken. Alleen zijn is niet de goeie vorm van zelfzorg."

Individualisme is diep verankerd in onze westerse cultuur. We worden van jongs af aan aangemoedigd om **zelfstandig** te zijn, onze eigen keuzes te maken en onszelf te ontplooiën. Succes wordt vaak voorgesteld als een persoonlijke verdienste, falen als een individuele verantwoordelijkheid. Dat biedt vrijheid en ruimte voor zelfexpressie en **eigenheid**, maar legt tegelijk veel **druk** op het individu. In een sterk individualistische maatschappij wordt welzijn al snel iets wat je "zelf moet regelen", terwijl de sociale, economische en politieke context die ons leven mee vormgeeft minder zichtbaar wordt.

Een eenzame maatschappij?

Ook de Amerikaanse politicoloog **Robert D. Putnam** detecteert een **individualistische trend** in onze moderne maatschappij. In *Bowling Alone* (2000) beschrijft hij hoe mensen zich steeds meer terugtrekken uit het verenigingsleven en publieke ruimtes. We kiezen vaker voor individuele alternatieven – een film thuis in plaats van in de cinema, thuiswerk in plaats van kantoor, bestellen via apps en zelfscankassa's – waardoor ons sociaal weefsel langzaam afbrokkelt. Minder spontane ontmoetingen betekenen minder verbondenheid, gemeenschapsgevoel en sociaal netwerk.

Eenzaamheid is dan ook een grote maatschappelijke uitdaging. Uit het nationale Geluksonderzoek van de UGent (2019) bleek dat bijna de helft van de Belgen zich soms of altijd eenzaam voelt. Dat brengt vaak mentale en fysieke klachten met zich mee, zoals concentratie- en slaapproblemen, maar veroorzaakt ook een verhoogde kans op ontstekingsreacties, suikerziekte en cholesterol. Dit probleem speelt niet alleen bij ons: in het Verenigd Koninkrijk stelde Theresa May zelfs een minister van Eenzaamheid aan en trok ze 20 miljoen pond uit om de “eenzaamheidsepidemie” aan te pakken, omdat die mensen uit alle lagen van de bevolking in een negatieve spiraal kan brengen.

Hoe voelt dat, eenzaamheid?

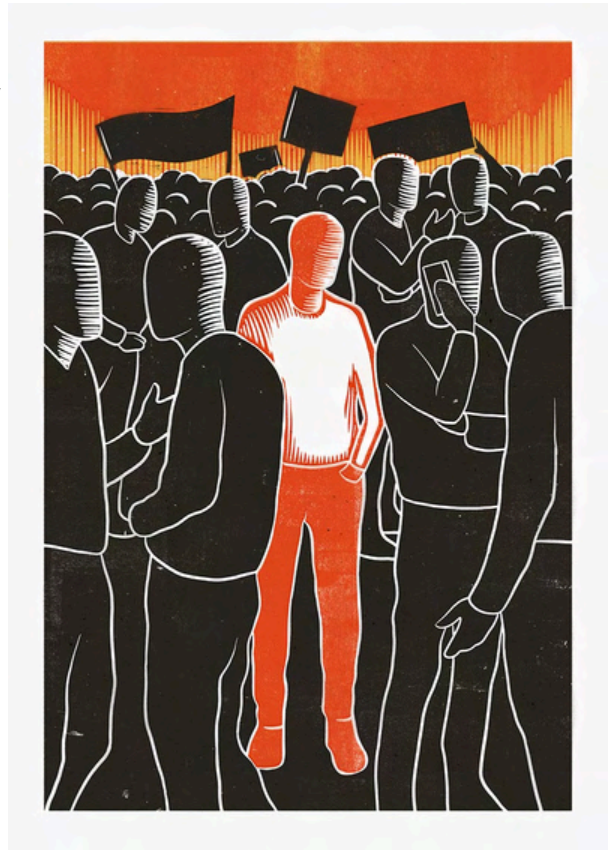
“Het is van alle tijden en van alle generaties”, zegt Luc Goossens, professor psychologie aan de KU Leuven en eenzaamheidsexpert. “Je eenzaam voelen is een normaal iets. Wij zijn sociale wezens. Als het even niet goed gaat met dat sociaal weefsel, voelen we ons eenzaam.” Tot zover niets ergs aan de hand, het is als een emotionele verkoudheid. Pas als dat gevoel echt lang gaat duren en we daar stress door ervaren, gaan we ons onveilig voelen en wantrouwig worden. “En dan wordt het wel een probleem, voor jezelf en voor de samenleving.” Dan komt dat knagende gevoel dat volgens getuigen te vergelijken is met honger of dorst.

Vragen voor de klas:

- Wanneer voel jij je verbonden? (Met je gezin, je klas, je stad, je jeugdbeweging, je land) Dat kan tijdens de kerstperiode of tijdens een de examens, maar evengoed tijdens de verkiezingen of een match van de Rode Duivels...
- Voel jij je soms eenzaam? Of ken je mensen die soms eenzaam zijn?
- Hoe kan je iemand helpen die eenzaam is?
- Met wie kan jij praten als het even moeilijk gaat?

Een eenzame maatschappij?

Lucas De Man, schrijver van het boek *Waar gaat het heen? En wat kan ik doen?* zei in een interview het volgende: "Eenzaamheid is een van de grootste taboes die we hebben, want het lijkt een vorm van falen. Maar eigenlijk is het een falen van een groter systeem, dat nog altijd niet wordt gezien. Er is een substantieel percentage eenzaamheid bij jongeren. Het gevoel dat je er niet toe doet, dat je een loser bent, dat je niet gezien wordt, is problematisch. Als je dat niet aanpakt als samenleving dan wil dat zeggen dat die jongeren later niet goed gaan functioneren. We worden nog steeds opgevoed met: hard werken, veel verdienen met als droom: je eigen huis met een zwembad en een groot hek er omheen. Eenzaamheid is onderdeel van een succesvol leven, dat is eigenlijk heel raar. Want niemand wil eenzaam zijn."

Vragen voor de klas:

- Zijn jullie akkoord met wat hij zegt?

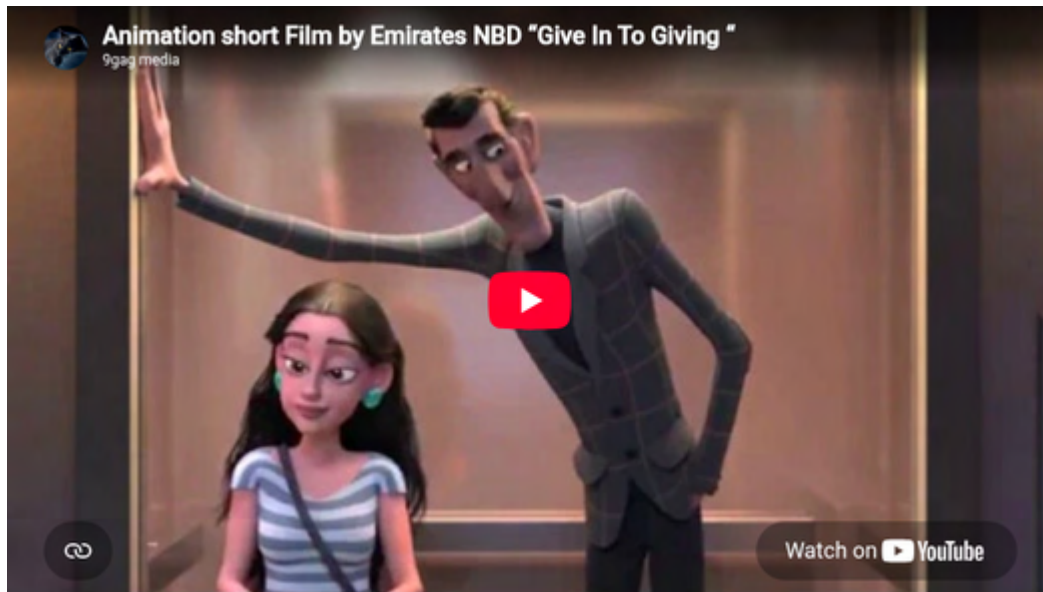
Verder in zijn interview zegt hij ook nog: "Bij overheden, in bedrijven en op scholen krijg je trainingen over hoe succesvol te worden, maar het leven bestaat uit zoveel meer dan succes of ambitie. Als het je verhaal is om veel geld te verdienen en succesvol te zijn, wat leren die kinderen dan? Totaal verkeerde dingen. Je bent vijfentwintig en nog geen miljonair, een loser toch?"

Vragen voor de klas:

- Wat betekent succesvol zijn?
- Vinden jullie dat je te veel leert hoe je succesvol moet zijn?
- Zo ja, wat zou je in plaats daarvan graag leren?

Zorg dragen voor anderen

De Hyenalaan neemt het pubiek mee in de fictieve wereld van Blue, een 10-jarig jongentje die door de jeugdrechter geplaatst is in een nieuwe instelling: 't Nest, in de Hyenalaan. Al fietsend ontmoet hij de straat, de burens, de hulpverleners van 't Nest en Martine. Door de interactie met zijn nieuwe omgeving verschijnt en verdwijnt zijn gevoel van eenzaamheid en onveiligheid.

Give In To Giving

Bekijk dit filmpje en bespreek wat je ziet. Laat de leerlingen reflecteren over zorg dragen voor anderen adhv deze vragen:

- Zou jij een oude vrouw helpen de straat oversteken?
- Zou jij jou inschrijven om vrijwilligerswerk te doen? Of doe je soms vrijwilligerswerk?
- Hou jij de lift open voor anderen?

Zorg voor kinderen/ jongeren

It takes a village to raise a child

Dit is een heel bekende uitspraak, waarvan de precieze oorsprong niet vaststaat. Vaak wordt ze toegeschreven aan oude Afrikaanse of inheemse Amerikaanse tradities – samenlevingen waarin gemeenschapszin centraal stond.

Vragen voor de klas:

- Wat betekent deze uitspraak volgens jullie?
- Wat kan een slechte invloed hebben op het leven van kinderen en jongeren?
- Als jij er op een dag alleen voor zou staan, hoe zou jij graag opgevangen worden?
- Wat is er volgens jullie nodig voor een kind of jongere om zorgeloos door het leven te gaan?
- Zorg jij soms voor kinderen? Wat is daarbij belangrijk?

Le Gamin Au Vélo

Bekijk de trailer van *Le Gamin Au Vélo*, van de bekende Belgische filmmakers Jean-Pierre en Luc Dardenne.

De film volgt de elfjarige Cyril, die in een opvangtehuis verblijft nadat zijn vader hem heeft achtergelaten. Tijdens zijn zoektocht naar zijn vader ontmoet hij Samantha, een kapster die hij eerder toevallig heeft vastgegrepen wanneer hij probeert te ontsnappen uit het tehuis. Zij beslist om zijn weekendpleegouder te worden.

Samantha neemt vrijwillig de zorg voor Cyril op zich, zonder familiale of juridische verplichting. Ze biedt hem onderdak in het weekend, ondersteunt hem praktisch en financieel, en grijpt in wanneer hij in contact komt met een jeugddelinquent. Ook wanneer Cyril liegt, steelt of haar vertrouwen schaadt, blijft ze hem begeleiden en verantwoordelijkheid opnemen. Haar personage functioneert als stabiele, volwassen tegenpool in Cyrils leven en speelt een cruciale rol in zijn ontwikkeling door hem continuïteit en structuur te bieden.

Het kluwen van de jeugdhulp

Brainstorm op het bord:

- Wat is volgens jullie jeugdhulp? Voor wie is jeugdhulp? Welke organisaties of hulpverlening kennen jullie?
- In welke situaties kan een ouder niet voor zijn/ haar kind zorgen?

Om kinderen/jongeren en hun ouders te ondersteunen bij problemen bestaat er in Vlaanderen het systeem van 'integrale jeugdhulp'. Dit is een uitgebreid en complex netwerk van diensten en voorzieningen, dat door verschillende instanties samenwerkt om kinderen en gezinnen snel en gericht de nodige hulp te bieden. Van adviesverlening tot toezichtstelling, uithuisplaatsing en residentiële plaatsing: alle maatregelen hebben als doel het kind een veilige thuis te bieden.

1. **Probleem? Rechtstreeks hulp zoeken:** Als een jongere of ouder merkt dat er een probleem is, kan die direct terecht bij bijvoorbeeld Kind & Gezin, CLB, CAW, CGG. Ze geven advies of korte hulp, zonder dat er eerst toestemming nodig is.
2. **Grotere hulp nodig? Toelating via toegangspoort:** Voor een internaat, pleeggezin of verblijf in een jeugdhulpvoorziening is een aanvraag nodig via de intersectorale toegangspoort. Daar wordt gekeken of je in aanmerking komt.
3. **Dringende hulp nodig? Bij crises kan je bellen naar een meldpunt crisis.** Ze zoeken meteen een oplossing: thuis, met begeleiding, of tijdelijk opvangen.
4. **Verontrusting of twijfel bij hulpverleners?** Als een hulpverlener zich zorgen maakt, kan die overleggen met collega's of een ondersteuningscentrum. Bij ernstige gevallen, waar geen oplossing met de ouders mogelijk is, kan het parket of de jeugdrechter ingeschakeld worden.

Leven in een leefgroep

In Vlaanderen krijgen ongeveer 18.500 kinderen en jongeren ondersteuning via de jeugdzorg. Sommigen verblijven tijdelijk in een leefgroep wanneer het thuis moeilijk of onveilig is, of wanneer ze door een beperking extra begeleiding nodig hebben. Bekijk deze video van Karrewiet en krijg een inkijk in het dagelijkse leven van zo'n leefgroep.

De jeugdrechter

Wanneer een kind onder toezicht komt van de jeugdrechter, noemt men dat “onder toezichtstelling”. De jeugdrechter houdt toezicht op het kind en het gezin, terwijl het kind meestal bij de ouders blijft, vaak met begeleiding van jeugdhulp. De jeugdrechter beslist ook wanneer een uithuisplaatsing nodig is.

Bekijk dit fragmentje van *Mijn Jeugdrechter* (VRT) om een aantal jeugdrechters aan het woord te horen over hun job.

Jeugdhulp onder druk

Lees onderstaande krantenkoppen. Denk met de leerlingen na wat de grootste obstakels in de jeugdhulp vandaag zijn.

Wachtlijst jeugdzorg dikt verder aan

De wachtlijst voor jeugdhulp blijft groeien. Ruim 9.000 jongeren wachten op een plaats. "Het plan van minister Gennez is een druppel op een hete plaat."

Elke maand 12 kinderen naar ziekenhuis bij gebrek aan andere plaats: crisishulp voor kinderen kraakt in z'n voegen

Jeugdrechters worstelen al jaren met tekort aan crisisopvang voor kinderen: "Er kan geen zorg zijn zonder veiligheid"

 Jeugdhulp kreunt na 15 jaar zonder indexerings: "Wij doen een beroep op voedseloverschotten en besparen op verwarming"

Meisje van 11 verkracht dat niet in jeugdzorg terecht, parket spreekt over "institutionele mishandeling"

"Het was dat of 2 maanden op straat leven": door plaatsgebrek in crisishulp wordt Lune-Alice in zomer meegenomen door haar opvoedster

"We kunnen kinderen in nood niet snel genoeg helpen": Vertrouwenscentra Kindermishandeling trekken aan alarmbel

 Wanneer een kind signalen toont, is het misbruik vaak al lang aan de gang. Het kind wil dan meteen geholpen worden, maar dat gaat niet

Katrijn Loots, maatschappelijk werker bij GO! CLB

In januari 2026 stonden 9.154 jongeren op de wachtlijst voor jeugdhulp, tegenover 6.113 in 2021. De stijging heeft volgens **Hendrik Delaruelle**, algemeen directeur Vlaams Welzijnsverbond, twee oorzaken: meer jongeren hebben het moeilijk door maatschappelijke veranderingen, en een reorganisatie van de jeugdhulp, zoals het loslaten van de leeftijdsgrens van 18 jaar. Daardoor blijven sommige jongeren langer in de voorzieningen, wat automatisch minder plaatsen vrijlaat voor nieuwe opnames.

Caroline Gennez, minister van Welzijn, reageerde in De Afspraak op het plaatstekort in de jeugdzorg. Bekijk het fragment hier:

In oktober 2025 keurde de Vlaamse Regering het plan jeugdhulp toe. Hieronder lees je waar de minister vooral op wilt focussen.

Elk kind en elke jongere heeft **recht op een veilige en stabiele omgeving** om op te groeien. Wanneer dat recht onder druk komt te staan, moeten we er als samenleving voor zorgen dat de juiste hulp beschikbaar is.

Vandaag wil ik samen met de Vlaamse Regering een duidelijke stap vooruit zetten: ik maak werk van **een jeugdhulp die eenvoudiger, transparanter en meer op maat is**. Ik wil de energie en expertise in het werkveld maximaal ondersteunen, zodat hulpverleners zich kunnen focussen op hun opdracht: kinderen, jongeren en gezinnen versterken.

We bouwen met alle partners aan een systeem dat niet verzandt in structuren en wachtlijsten, maar dat écht werkt voor wie het nodig heeft. Dat vraagt moedige keuzes, maar ook **vertrouwen in de mensen** die elke dag het verschil maken.

Caroline Gennez

Vlaams minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen

In januari 2026 kwam er een reactie op het nieuwe plan jeugdzorg in de vorm van een open brief van 700 zorgverleners en instellingen. Lees hieronder de kritiek op Gennez' plannen.

Jeugdhulp trekt aan de alarmbel: 'Meer nodig dan woorden en ambitieuze plannen'

19 januari 2026 Katrien De Koster, Mattias Bouckaert, Kris De Koninck, Jessy Le Roy, Jenneke Christiaens, Rudi Roose

Vlaams minister van Welzijn Caroline Gennez ontvouwde haar plannen rond de jeugdhulp. Bezorgde jeugdhulpverleners en -onderzoekers reageren met een open brief aan de minister: "Tussen de lijnen lezen we een geloof in meer controle en efficiëntie, terwijl onze dagelijkse praktijk vraagt om vertrouwen, nabijheid en samenwerking."

Maar we zijn bezorgd. Tussen de lijnen lezen we een geloof in meer controle en efficiëntie, terwijl onze dagelijkse praktijk vraagt om vertrouwen, nabijheid en samenwerking. In de jeugdhulp is net ruimte nodig om op maat te kunnen werken. Taaie, complexe problemen vragen creatieve, volgehouden ondersteuning.

In uw plan vertrekt u van een repressieve logica: gezinnen moeten worden 'beheerst', zij zijn de boosdoeners. Het wantrouwen ten opzichte van sommige gezinnen, vergezeld van een discours waarbij kinderen te allen tijde 'beschermde' moeten worden, vormen een open doel om allerlei maatregelen op te leggen die 'slechte' gezinnen moeten bijsturen. Hulpverleners moeten naar meer toezicht, meer controle, meer meldingsplicht, meer datadeling. Maar deze logica gaat voorbij aan een essentieel principe: jeugdhulp werkt enkel wanneer gezinnen, kinderen en jongeren vertrouwen hebben in de mensen die hen ondersteunen.

Jeugdzorg: 'De nieuwe Vlaamse regering maakt een onderscheid tussen goede en slechte ouders'

Vorbereidende opdrachten

Opdracht 1 (inhoudelijk)

Stel: de leerlingen worden minister (van eenzaamheid, jeugd of welzijn) en krijgen een oneindig budget. Ze mogen een vijfpuntenplan opstellen. Verdeel ze in 'cabinetten', groepjes van 5 en laat hen brainstormen over maatregelen voor een land waar niemand eenzaam is.

Opdracht 2 (vormelijk)

De Hyenalaan vertelt aan de hand van tekst, muziek, licht, decor en kostuums. Tijdens de voorstelling kan je op elk van deze elementen letten en de symboliek zoeken.

Laat de leerlingen zelf ontdekken wat het is om via een (artistieke) tekst een boodschap over te brengen. Laat ze iets schrijven in verband met het thema en alle info die ze net gekregen hebben. Laat ze ook kiezen in welke vorm ze dit doen. Ter inspiratie alvast een aantal opties:

- een brief naar iemand die voor hen zorgt
- een gedicht over zorg dragen voor elkaar
- een essay over ons hedendaags gebrek aan zorg
- een recensie over een van de getipte films (zie volgende pagina)
- een open brief aan de regering over de zorgproblematieken
- een lied over eenzaamheid in deze drukke wereld

Heel veel muzikanten, bands en rappers hebben het over de thema's van de voorstelling: gebrek aan verbondenheid, eenzaamheid, moeilijke thuissituaties. Zwangere Guy bijvoorbeeld deelde de demonen van zijn verleden in zijn albums *Wie is Guy?* en *Dit is Guy*. Laat de leerlingen eens zoeken in hun playlist naar een liedje dat binnen dit kader past.

Het resultaat mogen jullie altijd delen met clara@antigone.be.

Tijdens de voorstelling

1. Open blik

We organiseren schoolvoorstellingen om jongeren te begeleiden in de beleving van een (vaak ongekende) kunstvorm. Soms gaan leerlingen in een voorstelling op zoek naar een narratief, met een chronologie en uitgelijnde personages. Veel voorstellingen beantwoorden echter niet aan die verwachting. Theater kan fragmentarisch, beeldend en abstract zijn. Om theater te leren lezen en appreciëren, is een open en nieuwsgierige blik nodig. Let op de beelden, de indrukken en de gevoelens die opgeroepen worden tijdens de voorstelling, en nog belangrijker: laat ze toe.

2. Rol van publiek

Anders dan in de cinema, is de rol van het publiek bij theater essentieel. De wisselwerking tussen publiek en acteurs maakt een voorstelling boeiend en bepaalt meestal het succes van een voorstelling. Moet je lachen, dan lach je. Moet je huilen, dan huil je. Word je boos, even goed. Laat de impact van de beelden gerust tonen aan de mensen op scene.

3. Gsm-gebruik

Tijdens een voorstelling brengen acteurs live het beste van zichzelf voor de toeschouwers. Geroezemoes of gsm-gebruik in een theaterzaal getuigt van weinig respect, en is bovendien verboden. Foto's en/of video's maken is ook onnodig, aangezien je door een mailtje te sturen naar post@antigone.be de mooiste foto's van de voorstelling bemachtigt.

Na de voorstelling

Na de voorstelling is het belangrijk dat de leerlingen hun gedachten en meningen kunnen uitdrukken. Door middel van onderstaande vragen kan er een klasgesprek op gang komen over de theaterervaring, en de beelden, ideeën en emoties die opgeroepen werden. Laat iedereen aan het woord en laat de leerlingen op elkaar reageren. Zo kan er een boeiende dynamiek ontstaan in de klas.

Eerste indrukken

Een voorstelling laat vaak verschillende indrukken na. De boodschap is niet altijd meteen duidelijk, vaak moeten de scènes, teksten en beelden nog even binnenkomen of betekenis krijgen door extra uitleg. Toch is het fijn om meteen na de voorstelling al eens te polsen wat de eerste gevoelens zijn. Vraag de leerlingen dus om hun eerste indruk te delen, eventueel door enkele van deze adjectieven te omcirkelen of net te doorstrepen:

Ontroerend - bevreemdend - uitbundig - dreigend - intiem - rauw - speels - visueel - poëtisch - explosief - traag - muzikaal - intens - repetitief - meeslepend - krachtig - confronterend - maatschappijkritisch - filosofisch - absurd - herkenbaar - suggestief - verwarrend - indrukwekkend - beklijvend - verrassend - overweldigend

Laat de leerlingen verder nadenken over waarom ze bepaalde adjectieven aanduiden.

Ga daarna dieper in op de beleving voorstelling adhv een aantal gerichte vragen:

- Wat vonden jullie de mooiste scène/ het mooiste beeld en waarom?
- Welke scène/ welk beeld trof je het meest en waarom?
- Waren er scènes of delen die je niet begreep? Kan iemand van de klas die uitleggen?
- Welke beelden/ scènes herkende je in de voorstelling?
- Wat heb je bijgeleerd door deze theaterervaring?
- Hoe vond je de muziek/ het geluid in de voorstelling?
- Waaraan deed het decor je denken? Welk beeld riep dat op bij jou?
- In welk personage kon je je het meest herkennen?
- Zit je met vragen na de voorstelling?

Je kan de leerlingen ook inhoudelijk nog wat vragen stellen:

- Welke profielen herkende je in de vier hulpverleners?
- Welk gevoel kreeg je bij de burens?
- Hoe zou je de relatie tussen Blue en Martine omschrijven?
- Wat of wie symboliseerde de vos?

Interessante links

Artikels:

- Artikel De Standaard: <https://www.standaard.be/binnenland/jeugdhulp-kreunt-na-15-jaar-zonder-indexering-wij-doen-een-beroep-op-voedseloverschotten-en-besparen-op-verwarming/114480006.html>
- Artikel Sociaal Net: <https://sociaal.net/opinie/jeugdhulp-trekt-aan-de-alarmbel/>
- Artikel Sociaal Net: <https://sociaal.net/achtergrond/traumasensitieve-zorg-jeugdhulp-er-werd-niet-over-gesproken/>
- Artikel VRT: <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2025/05/08/meisje-van-11-verkracht-dat-niet-in-jeugdzorg-terecht-kon-parket/>
- Artikel VRT: <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2025/05/16/caroline-gennez-over-jeugdzorg-in-de-afpraak-op-vrijdag/>
- Artikel VRT: <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2023/12/19/pano-jeugdhulp-in-crisis-sociale-opnames-ziekenhuizen-az-delta/>
- Artikel VRT: <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2025/05/08/jeugdrechters-over-afschuwelijke-verkrachting-van-meisje-11/>
- Artikel Knack: <https://www.knack.be/nieuws/belgie/maatschappij/crisis-in-de-jeugdhulp-de-lapmiddelen-helpen-niet/>
- Artikel VRT <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2019/11/19/eenzaam-nieuwe-reeks-op-canvas/>
- Artikel VRT: <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2024/10/01/klaar-eenzaamheid/>
- Artikel Lucas De Man: <https://www.brabantcultureel.nl/2025/05/14/lucas-de-man-laet-zien-hoe-we-zelf-een-nieuwe-toekomst-kunnen-creeren/>

Docu's:

- Reeks *Mijn Jeugdrechter*: <https://www.vrt.be/vrtmax/a-z/mijn-jeugdrechter/#afleveringen>
- Panoreportage *crisis in jeugdhulp*: <https://www.vrt.be/vrtmax/a-z/pano/2023/pano-s2023a14/>
- Docu VRT *als je eens wist*: <https://www.vrt.be/vrtmax/a-z/als-je-eens-wist/?seizoen=seizoen-1>

Films:

- Skunk
- Steve
- Le Gamin Au Vélo
- Jeunes Mères
- Kid
- Hors Normes

Boeken:

- Zwarte september - Sandro Veronese
- Hotel kosmos - Yelena Smitz
- Buzz Aldrin waar ben je gebleven? - Johan Hartstad
- Dagboek kind, jeugd... - Ove Ditletson
- Waar gaat het heen? En wat kan ik doen? - Lucas De Man
- Waar zijn de wolken - Suzanne Grotenhuis
- Alle kinderboeken van Roald Dahl
- Homo Holocauston - Henk Vandaele

Geniet van de
voorstelling!